

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

छ. संभाजी नगर जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ०८/२०२४ - २०२५

शुक्रवार, दिनांक - २६.०४.२०२४

मार्गील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक २० ते २६ एप्रिल २०२४)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक २७ एप्रिल ते ०२ मे २०२४ साठी हवामान अंदाज)				
२०/०४	२१/०४	२२/०४	२३/०४	२४/०४	२५/०४	२६/०४	दिनांक		२७/०४	२८/०४	२९/०४	३०/०४	०१/०५
							पाऊस (मिमी)		७.०	२.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से.)		३९.०	४०.०	४१.०	४१.०	४२.०
							किमान तापमान (अं.से.)		२४.०	२५.०	२५.०	२६.०	२७.०
							स.	ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
						दु.							
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		८१	७७	७५	७२	७१
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		२२	१८	१८	१७	१४
							वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)		१५	१४	१२	११	२०
							स.	वाऱ्याची दिशा	पश्चिम-वायव्य	उत्तर	दक्षिण-आग्नेय	उत्तर-वायव्य	पश्चिम-वायव्य
						दु.							

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार छत्रपती संभाजी नगर जिल्ह्यात पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. दिनांक २६ एप्रिल रोजी छत्रपती संभाजी नगर जिल्ह्यात तूरळक ठिकाणी वादळी वारा, मेघगर्जना, विजांचा कडकडाट, वाऱ्याचा वेग अधिक (ताशी ४० ते ५० कि.मी.) राहून गारपीट होण्याची शक्यता आहे. छत्रपती संभाजी नगर जिल्ह्यात पुढील पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ४ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. छत्रपती संभाजी नगर जिल्ह्यात पुढील चार दिवसात सकाळी आकाश स्वच्छ ते अंशतः ढगाळ तर दुपारनंतर आकाश ढगाळ राहण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला:

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २६ एप्रिल ते ०२ मे दरम्यान पाऊस सरासरी पेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरी एवढे आणि किमान तापमान सरासरी एवढे राहण्याची शक्यता आहे. विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक ०१ ते ०७ मे २०२४ दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश :

जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे.

पिकाचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
उन्हाळी तीळ	बोंड वाढीची	कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे उन्हाळी तीळ पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा वापर करावा.
हळद	काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे	सध्या हळदीची काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे ही कामे सुरु आहेत. पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा तसेच दिनांक २६ एप्रिल रोजी छत्रपती संभाजी नगर जिल्ह्यात तूरळक ठिकाणी गारपीटीचा अंदाज लक्षात घेता हळदीची उघड्यावर साठवण करू नये. काढणी केलेल्या मालाची सुरक्षित ठिकाणी (गोदामात) साठवणूक करावी.
संत्रा/मोसंबी	काढणी	पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा तसेच दिनांक २६ एप्रिल रोजी छत्रपती संभाजी नगर जिल्ह्यात तूरळक ठिकाणी गारपीटीचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या संत्रा/मोसंबी फळांची काढणी करावी. नविन लागवड केलेल्या व लहान संत्रा/मोसंबी झाडांना काढीने आधार द्यावा. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी संत्रा/मोसंबी फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल
द्राक्ष	एप्रिल छाटणी	द्राक्ष बागेमध्ये एप्रिल छाटणी ही घड निर्मितीसाठी केली जाते. द्राक्ष बागेत एप्रिल छाटणी १५ मे पर्यंत करता येते.
आंबा	फळवाढीची/काढणी	नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा तसेच दिनांक २६ एप्रिल रोजी छत्रपती संभाजी नगर जिल्ह्यात तूरळक ठिकाणी गारपीटीचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या आंबा फळांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
केळी	वाढीची/काढणी	जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे. बागेस सकाळी किंवा संध्याकाळी पाणी द्यावे पाणी देण्यासाठी टिबक सिंचन पध्दतीचा अवलंब करावा. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा तसेच दिनांक २६ एप्रिल रोजी छत्रपती संभाजी नगर जिल्ह्यात तूरळक ठिकाणी गारपीटीचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या केळीच्या घडांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
भाजीपाला	काढणी/वाढीची	पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा तसेच दिनांक २६ एप्रिल रोजी छत्रपती संभाजी नगर जिल्ह्यात तूरळक ठिकाणी गारपीटीचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची, कांदा, टरबूज, खरबूज इत्यादी पिकांची काढणी लवकरात लवकर करावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा वापर करावा. टरबूज व खरबूज पिकात फळमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास कामगंध सापळे वापरावेत. नविन लागवड केलेल्या व लहान वेलवर्गीय झाडांना काढीने आधार द्यावा. सध्याच्या उष्ण वातावरणामुळे मिरची पिकावरील फुल किडीच्या व्यवस्थापनासाठी अॅसिटामिप्रिड २० % एसपी २ ग्रॅम किंवा सायअॅट्रानिलीप्रोल १०.२६ ओडी १२ मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% एसजी ४ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
फुलशेती	काढणी	पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा तसेच दिनांक २६ एप्रिल रोजी छत्रपती संभाजी नगर जिल्ह्यात तूरळक ठिकाणी गारपीटीचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेठेत पाठवावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे.
चारा पीके	साठवणूक	पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा तसेच दिनांक २६ एप्रिल रोजी छत्रपती संभाजी नगर जिल्ह्यात तूरळक ठिकाणी गारपीटीचा अंदाज लक्षात घेता काढणी केलेल्या ज्वारीचा कडबा पावसात भिजणार नाही याची दक्षता घ्यावी. कारण पावसात भिजल्याची सल्ला त्यांची प्रत खालावून साठवण क्षमता कमी होते व भिजलेला कडबा जनावरे खात नाहीत.
पशुधन व्यवस्थापन	---	कमाल तापमानात होत असलेल्या वाढीमुळे आपल्या पशूंना उन्हामध्ये बांधु नका (निदान त्रिभुज उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्येच बांधणे चांगले). पशूंना शक्यतो थंड/स्वच्छ/मुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशूंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रेशन) होणार नाही. जमल्यास पाण्यामधून क्षार द्यावेत, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे. अति उष्ण काळात जनावरांच्या पाठीवर पोते टाकून ते पाण्याने भिजवून ठेवावे. पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा तसेच दिनांक २६ एप्रिल रोजी छत्रपती संभाजी नगर जिल्ह्यात तूरळक ठिकाणी गारपीटीचा अंदाज लक्षात घेता जनावरांना उघड्यावर सोडू किंवा बांधू नये. निवाऱ्याच्या ठिकाणी बांधावे व पावसात भिजणार नाहीत याची काळजी घ्याव्या. पशूधनास खुले पाणी, तलाव किंवा नदीपासून दूर ठेवावे, ट्रक्टर आणि इतर धातूच्या शेती अवजारांपासून दूर ठेवावे व पशूधनास झाडाखाली जमा होऊ देऊ नये. तसेच पाऊस चालू होण्याच्यावेळी झाडाच्या आडोशाला थांबू नये.
सामुदायिक विज्ञान	---	स्वस्थ जीवनासाठी आश्रयक बाबी : दररोज संतुलित आहार घ्या. दिवसभरात ८ ते १० ग्लास पाणी प्या. आहाराने साखर आणि मीठाचा वापर कमी करा. तेल आणि मसालेदार पार्थांचा वापर कमी करा. सकाळची न्याही करण्यास कधीच टाळाटाळ करू नका. जेवणाच्या वेळा नियमितपणे पाळा.
कृषि अभियांत्रिकी	---	रब्बी पिकांचा कापणी झाल्यानंतर शेतात नांगरणी करून घ्यावी. शेतकऱ्यांनी आपल्या शेतामधील मातीचे माती परिक्षण करून घ्यावे.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

बीड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ०८/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - २६.०४.२०२४

मार्गील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक २० ते २६ एप्रिल २०२४)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक २७ एप्रिल ते ०२ मे २०२४ साठी हवामान अंदाज)				
२०/०४	२१/०४	२२/०४	२३/०४	२४/०४	२५/०४	२६/०४	दिनांक		२७/०४	२८/०४	२९/०४	३०/०४	०१/०५
							पाऊस (मिमी)		६.०	५.०	३.०	२.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से)		४१.०	४१.०	४२.०	४०.०	४१.०
							किमान तापमान (अं.से)		२५.०	२६.०	२६.०	२७.०	२८.०
							स.	दृग स्थिती (आकाश)	अंशतः	अंशतः	अंशतः	अंशतः	स्वच्छ
						दु.	दगाळ		दगाळ	दगाळ	दगाळ		
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		४६	४६	४९	४४	४४
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		२८	२८	२९	२७	२२
							वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)		१६	१४	१३	११	१५
							स.	वाऱ्याची दिशा	पश्चिम-	दक्षिण-	ईशान्य	दक्षिण-	वायव्य
						दु.	नैऋत्य		आग्नेय		आग्नेय		

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार बीड जिल्ह्यात पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. दिनांक २६ व २७ एप्रिल रोजी बीड जिल्ह्यात तुरळक ठिकाणी वादळी वारा, मेघगर्जना, बिजांचा कडकडाट, वाऱ्याचा वेग अधिक (ताशी ३० ते ४० कि.मी.) राहून हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. बीड जिल्ह्यात पुढील पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ४ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. बीड जिल्ह्यात पुढील चार दिवसात सकाळी आकाश स्वच्छ ते अंशतः दगाळ तर दुपारनंतर आकाश दगाळ राहण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला:

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २६ एप्रिल ते ०२ मे दरम्यान पाऊस सरासरी पेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीएवढे आणि किमान तापमान सरासरी एवढे राहण्याची व ०३ ते ०९ मे दरम्यान पाऊस नाही, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त आणि किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त राहण्याची शक्यता आहे.

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक ०१ ते ०७ मे २०२४ दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश :

जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
उन्हाळी तीळ	बोंड वाढीची	कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे उन्हाळी तीळ पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा वापर करावा.
हळद	काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे	सध्या हळदीची काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे ही कामे सुरु आहेत. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता हळदीची उघड्यावर साठवण करू नये. काढणी केलेल्या मालाची सुरक्षित ठिकाणी (गोदामात) साठवणूक करावी.
संत्रा/मोसंबी	काढणी	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या संत्रा/मोसंबी फळांची काढणी करावी. नविन लागवड केलेल्या व लहान संत्रा/मोसंबी झाडांना काठीने आधार द्यावा. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी संत्रा/मोसंबी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल.
द्राक्ष	एप्रिल छाटणी	द्राक्ष बागेमध्ये आ एप्रिल छाटणी ही घड निर्मितीसाठी केली जाते. द्राक्ष बागेत एप्रिल छाटणी १५ मे पर्यंत करता येते.
आंबा	फळवाढीची/काढणी	नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या आंबा फळांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
केळी	वाढीची/काढणी	जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. बागेस सकाळी किंवा संध्याकाळी पाणी द्यावे पाणी देण्यासाठी ठिबक सिंचन पध्दतीचा अवलंब करावा. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या केळीच्या घडांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
भाजीपाला	काढणी/वाढीची	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची, कांदा, टरबूज, खरबूज इत्यादी पिकांची काढणी लवकरात लवकर करावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा (तूषार किंवा ठिबक) वापर करावा. टरबूज व खरबूज पिकात फळमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास कामगंध सापळे वापरावेत. नविन लागवड केलेल्या व लहान वेलवर्गीय झाडांना काठीने आधार द्यावा. सध्याच्या उष्ण वातावरणामुळे मिरची पिकावरील फुल किडीच्या व्यवस्थापनासाठी अॅसिटामेप्रिड २०% एसपी २ ग्रॅम किंवा सायअॅट्रानिलीप्रोल १०.२६ ओडी १२ मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% एसजी ४ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
फुलशेती	काढणी	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेटेठ पाठवावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे.
चारा पीके	साठवणूक	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणी केलेल्या ज्वारीची कडबा पावसात भिजणार नाही याची दक्षता घ्यालवी. कारण पावसात भिजल्यास त्याची प्रत खालावून साठवण क्षमता कमी होते व भिजलेला कडबा जनावरे खात नाहीत.
पशूधन व्यवस्थापन	----	कमाल तापमानात होत असलेल्या वाढीमुळे आपल्या पशूंना उन्हामध्ये बांधू नका (निदान तिव्र उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्ये बांधणे चांगले). पशूंना शक्यतो थंड/स्वच्छ/मुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशूंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रोजन) होणार नाही. जमल्यास पाण्यामधून क्षार द्यावेत, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे. अति उष्ण काळामध्ये जनावरांच्या पाठीवर पोते टाकून ते पाण्याने भिजवून ठेवावे. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता जनावरांना उघड्यावर सोडू किंवा बांधू नये. निवा-याच्या ठिकाणी बांधावे व पावसात भिजणार नाहीत याची काळजी घ्यामवी.पशूधनास खुले पाणी, तलाव किंवा नदीपासून दूर ठेवावे, ट्रकट आणि इतर धातूच्या शेती अवजारांपासून दूर ठेवावे व पशूधनास झाडाखाली जमा होऊ देऊ नये. तसेच पाऊस चालू होण्याच्यावेळी झाडाच्या आडोशात धांबू नये.
सामुदायिक विज्ञान	----	स्वस्थ जीवनासाठी आश्रयक बाबी : दररोज संतुलित आहार घ्या. दिवसभरत ८ ते १० गलास पाणी प्या. आहारात साखर आणि मीठाचा वापर कमी करा. तेल आणि मसालेदार पार्थांचा वापर कमी करा. सकाळची न्याहरी करण्यास कधीच टाळाटाळ करू नका. जेवणाच्या वेळा नियमितपणे पाळा.
कृषि अभियांत्रिकी	----	रब्बी पिकांचा कापणी झाल्यानंतर शेतात नांगरणी करून घ्यावी. शेतकऱ्यांनी आपल्या शेतामधील मातीचे माती परिक्षण करून घ्यावे.

सदर कृषि हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषि मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
 ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
 वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

हिंगोली जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ०८/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - २६.०४.२०२४

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक २० ते २६ एप्रिल २०२४)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक २७ एप्रिल ते ०१ मे २०२४ साठी हवामान अंदाज)				
२०/०४	२१/०४	२२/०४	२३/०४	२४/०४	२५/०४	२६/०४	दिनांक		२७/०४	२८/०४	२९/०४	३०/०४	०१/०५
							पाऊस (मिमी)		१.०	३.०	४.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से)		४०.०	४०.०	४१.०	४१.०	४२.०
							किमान तापमान (अं.से)		२७.०	२६.०	२५.०	२७.०	२६.०
							स. दु.	ढग स्थिती (आकाश)	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	स्वच्छ	स्वच्छ
									सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		५७	५९	६३
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		२१	२२	२५	१९	१५
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)		१३	१३	९	११	१५
							स. दु.	वाऱ्याची दिशा	पूर्व-आग्नेय	पूर्व	पूर्व-ईशान्य	पश्चिम-नैऋत्य	उत्तर-वायव्य

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार हिंगोली जिल्ह्यात पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. हिंगोली जिल्ह्यात पुढील पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ४ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. हिंगोली जिल्ह्यात पुढील चार दिवसात सकाळी आकाश स्वच्छ ते अंशतः ढगाळ तर दुपारनंतर आकाश ढगाळ राहण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला:

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २६ एप्रिल ते ०२ मे दरम्यान पाऊस सरासरी पेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीएवढे आणि किमान तापमान सरासरी एवढे राहण्याची व ०३ ते ०९ मे दरम्यान पाऊस नाही, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त आणि किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त राहण्याची शक्यता आहे.

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक ०१ ते ०७ मे २०२४ दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश :

जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी फळझाडांच्या आळयात आच्छादन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
उन्हाळी तीळ	बोंड वाढीची	कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे उन्हाळी तीळ पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा वापर करावा.
हळद	काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे	सध्या हळदीची काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे ही कामे सुरु आहेत. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता हळदीची उघड्यावर साठवण करू नये. काढणी केलेल्या मालाची सुरक्षित ठिकाणी (गोदामात) साठवणूक करावी.
संत्रा/मोसंबी	काढणी	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या संत्रा/मोसंबी फळांची काढणी करावी. नविन लागवड केलेल्या व लहान संत्रा/मोसंबी झाडांना काठीने आधार द्यावा. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी संत्रा/मोसंबी फळझाडांच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल.
द्राक्ष	एप्रिल छाटणी	द्राक्ष बागेमध्ये आ एप्रिल छाटणी ही घड निमित्तीसाठी केली जाते. द्राक्ष बागेत एप्रिल छाटणी १५ मे पर्यंत करता येते.
आंबा	फळवाढीची/काढणी	नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडांच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या आंबा फळांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
केळी	वाढीची/काढणी	जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडांच्या आळयात आच्छादन करावे. बागेस सकाळी किंवा संध्याकाळी पाणी द्यावे पाणी देण्यासाठी ठिबक सिंचन पध्दतीचा अवलंब करावा. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या केळीच्या घडांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
भाजीपाला	काढणी/वाढीची	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची, कांदा, टरबूज, खरबूज इत्यादी पिकांची काढणी लवकरात लवकर करावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा (तूषार किंवा ठिबक) वापर करावा. टरबूज व खरबूज पिकात फळमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास कामगंध सापळे वापरावेत. नविन लागवड केलेल्या व लहान वेलवर्गीय झाडांना काठीने आधार द्यावा. सध्याच्या उष्ण वातावरणामुळे मिरची पिकावरील फुल किडीच्या व्यवस्थापनासाठी अॅसिटामेप्रिड २०% एसपी २ ग्रॅम किंवा सायअॅट्रानिलीप्रोल १०.२६ ओडी १२ मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% एसजी ४ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
फुलशेती	काढणी	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेटेत पाठवावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे.
चारा पीके	साठवणूक	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणी केलेल्या ज्वारीच्या कडबा पावसात भिजणार नाही याची दक्षता घ्यावी. कारण पावसात भिजल्यास त्याची प्रत खालावून साठवण क्षमता कमी होते व भिजलेला कडबा जनावरे खात नाहीत.
पशुधन व्यवस्थापन	---	कमाल तापमानात होत असलेल्या वाढीमुळे आपल्या पशूंना उन्हामध्ये बांधू नका (निदान तितर उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्ये बांधणे चांगले). पशूंना शक्यतो थंड/स्वच्छ/मुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशूंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रेशन) होणार नाही. जमल्यास पाण्यामधून क्षार द्यावे, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे. अति उष्ण काळामध्ये जनावरांच्या पाठीवर पोते टाकून ते पाण्याने भिजवून ठेवावे. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता जनावरांना उघड्यावर सोडू किंवा बांधू नये. निवा-याच्या ठिकाणी बांधावे व पावसात भिजणार नाहीत याची काळजी घ्यावी. पशुधनास खुले पाणी, तलाव किंवा नदीपासून दूर ठेवावे, ट्रक्टर आणि इतर धातूच्या शेती अवजारांपासून दूर ठेवावे व पशुधनास झाडाखाली जमा होऊ देऊ नये. तसेच पाऊस चालू होण्याच्या वेळी झाडाच्या आडोशाला थांबू नये.
सामुदायिक विज्ञान	-----	स्वस्थ जीवनासाठी आर्यक बाबी : दररोज संतुलित आहार घ्या. दिवसभरात ८ ते १० ग्लास पाणी प्या. आहारात साखर आणि मीठाचा वापर कमी करा. तेल आणि मसालेदार पार्थांचा वापर कमी करा. सकाळची न्याहरी करण्यास कधीच टाळाटाळ करू नका. जेवणाच्या वेळा नियमितपणे पाळा.
कृषि अभियांत्रिकी	---	रब्बी पिकांचे कापणी झाल्यानंतर शेतात नांगरणी करून घ्यावी. शेतकऱ्यांनी आपल्या शेतामधील मातीचे माती परिक्षण करून घ्यावे.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
 ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
 वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

जालना जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ०८/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - २६.०४.२०२४

मार्गील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक २० ते २६ एप्रिल २०२४)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक २७ एप्रिल ते ०२ मे २०२४ साठी हवामान अंदाज)				
२०/०४	२१/०४	२२/०४	२३/०४	२४/०४	२५/०४	२६/०४	दिनांक		२७/०४	२८/०४	२९/०४	३०/०४	०१/०५
							पाऊस (मिमी)		४.०	५.०	०.०	०.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से)		३९.०	४०.०	४१.०	४०.०	४१.०
							किमान तापमान (अं.से)		२६.०	२७.०	२७.०	२८.०	२८.०
							स.	ढग स्थिती (आकाश)	अंशतः ढगाळ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ
						दु.							
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		३०	२९	२६	२४	१४
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		१८	१९	१७	१४	११
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)		१६	१३	११	१२	१८
							स.	वाऱ्याची दिशा	वायव्य	पश्चिम- वायव्य	पूर्व- ईशान्य	पश्चिम- नैऋत्य	वायव्य
						दु.							

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार जालना जिल्ह्यात पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. दिनांक २६ एप्रिल रोजी जालना जिल्ह्यात तूरळक ठिकाणी वादळी वारा, मेघगर्जन, विजांचा कडकडाट, वाऱ्याचा वेग अधिक (ताशी ३० ते ४० कि.मी.) राहून हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. जालना जिल्ह्यात पुढील पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ४ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. जालना जिल्ह्यात पुढील चार दिवसात सकाळी आकाश स्वच्छ ते अंशतः ढगाळ तर दुपारनंतर आकाश ढगाळ राहण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला:

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २६ एप्रिल ते ०२ मे दरम्यान पाऊस सरासरी पेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीएवढे आणि किमान तापमान सरासरी एवढे राहण्याची व ०३ ते ०९ मे दरम्यान पाऊस नाही, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त आणि किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त राहण्याची शक्यता आहे.

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक ०१ ते ०७ मे २०२४ दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश :

जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे.

पिकाचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
उन्हाळी तीळ	बोंड वाढीची	कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे उन्हाळी तीळ पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा वापर करावा.
हळद	काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे	सध्या हळदीची काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे ही कामे सुरु आहेत. पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता हळदीची उघड्यावर साठवण करू नये. काढणी केलेल्या मालाची सुरक्षित ठिकाणी (गोदामात) साठवणूक करावी.
संत्रा/मोसंबी	काढणी	पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या संत्रा/मोसंबी फळांची काढणी करावी. नविन लागवड केलेल्या व लहान संत्रा/मोसंबी झाडांना काठीने आधार द्यावा. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी संत्रा/मोसंबी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल
द्राक्ष	एप्रिल छाटणी	द्राक्ष बागेमध्ये एप्रिल छाटणी ही घड निर्मितीसाठी केली जाते. द्राक्ष बागेत एप्रिल छाटणी १५ मे पर्यंत करता येते.
आंबा	फळवाढीची/काढणी	नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या आंबा फळांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
केळी	वाढीची/काढणी	जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. बागेस सकाळी किंवा संध्याकाळी पाणी द्यावे पाणी देण्यासाठी ठिबक सिंचन पध्दतीचा अवलंब करावा. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या केळीच्या घडांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
भाजीपाला	काढणी/वाढीची	पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची, कांदा, टरबूज, खरबूज इत्यादी पिकांची काढणी लवकरात लवकर करावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा (तुषार किंवा ठिबक) वापर करावा. टरबूज व खरबूज पिकात फळमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास कामगंध सापळे वापरावेत. नविन लागवड केलेल्या व लहान वेलवर्गीय झाडांना काठीने आधार द्यावा. सध्याच्या उष्ण वातावरणामुळे मिरची पिकावरील फुल किडीच्या व्यवस्थापनासाठी अॅसिटेमिप्रिड २०% एसपी २ ग्रॅम किंवा सायअॅट्रानिलीप्रोल १०.२६ ओडी १२ मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ % एसजी ४ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
फुलशेती	काढणी	पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेटेत पाठवावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे.
चारा पीके	साठवणूक	पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणी केलेल्या ज्वारीचा कडवा पावसात भिजणार नाही याची दक्षता घ्यावी. कारण पावसात भिजल्यास त्याअची प्रत खालावून साठवण क्षमता कमी होते व भिजलेला कडवा जनावरे खात नाहीत.
पशुधन व्यवस्थापन	----	कमाल तापमानात होत असलेल्या वाढीमुळे आपल्या पशूंना उन्हामध्ये बांधू नका (निदान तंत्र उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्येच बांधणे चांगले). पशूंना शक्यतो थंड/स्वच्छ/मुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशूंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रोजन) होणार नाही. जमल्यास पाण्यामधून क्षार घावेत, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे. अति उष्ण काळांमध्ये जनावरांच्या पाठीवर पोते टाकून ते पाण्याने भिजवून ठेवावे. पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता जनावरांना उघड्यावर सोडू किंवा बांधू नये. निवा-याच्याभटिकाणी बांधावे व पावसात भिजणार नाहीत याची काळजी घ्यावी. पशूधनास खुले पाणी, तलाव किंवा नदीपासून दूर ठेवावे, ट्रक्टर आणि इतर धातूच्या शेती अवजारांपासून दूर ठेवावे व पशूधनास झाडाखाली जमा होऊ देऊ नये. तसेच पाऊस चालू होण्याच्या आधी झाडाच्या आडोशाला थांबू नये.
सामुदायिक विज्ञान	-----	स्वस्थ जीवनासाठी आश्रयक बाबी : दररोज संतुलीत आहार घ्या. दिवसभरात ८ ते १० ग्लास पाणी प्या. आहारात साखर आणि मीठाचा वापर कमी करा. तेल आणि मसालेदार पार्थांचा वापर कमी करा. सकाळची न्याहरी करण्यास कधीच टाळाटाळ करू नका. जेवणाच्या वेळा नियमितपणे पाळा.
कृषि अभियांत्रिकी	----	रब्बी पिकांचा कापणी झाल्यानंतर शेतात नांगरणी करून घ्यावी. शेतकऱ्यांनी आपल्या शेतामधील मातीचे माती परिक्षण करून घ्यावे.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयीत कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

लातूर जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ०८/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - २६.०४.२०२४

मार्गील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक २० ते २६ एप्रिल २०२४)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक २७ एप्रिल ते ०२ मे २०२४ साठी हवामान अंदाज)				
२०/०४	२१/०४	२२/०४	२३/०४	२४/०४	२५/०४	२६/०४	दिनांक		२७/०४	२८/०४	२९/०४	३०/०४	०१/०५
							पाऊस (मिमी)		०.०	२.०	५.०	४.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से)		४०.०	४१.०	४२.०	४१.०	४०.०
							किमान तापमान (अं.से)		२६.०	२७.०	२७.०	२८.०	२८.०
							स.	ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	ढगाळ	ढगाळ	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ
						दु.							
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		२९	२७	३०	३५	२६
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		१६	१६	१८	२२	१९
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)		१३	१२	१०	११	१२
							स.	वाऱ्याची दिशा	नैऋत्य	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-आग्नेय	पूर्व-आग्नेय	दक्षिण
						दु.							

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार लातूर जिल्ह्यात पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. दिनांक २७ एप्रिल रोजी लातूर जिल्ह्यात तुरळक ठिकाणी वादळी वारा, मेघगर्जना, विजांचा कडकडाट, वाऱ्याचा वेग अधिक (ताशी ३० ते ४० कि.मी.) राहून हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. लातूर जिल्ह्यात पुढील पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ४ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. लातूर जिल्ह्यात पुढील चार दिवसात सकाळी आकाश स्वच्छ ते अंशतः ढगाळ तर दुपारनंतर आकाश ढगाळ राहण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला:

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २६ एप्रिल ते ०२ मे दरम्यान पाऊस सरासरी पेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीएवढे आणि किमान तापमान सरासरी एवढे राहण्याची व ०३ ते ०९ मे दरम्यान पाऊस नाही, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त आणि किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त राहण्याची शक्यता आहे.

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक ०१ ते ०७ मे २०२४ दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश :

जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे.

पिकाचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
उन्हाळी तीळ	बोंड वाढीची	कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे उन्हाळी तीळ पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा वापर करावा.
हळद	काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे	सध्या हळदीची काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे ही कामे सुरु आहेत. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता हळदीची उघड्यावर साठवण करू नये. काढणी केलेल्या मालाची सुरक्षित ठिकाणी (गोदामात) साठवणूक करावी.
संत्रा/मोसंबी	काढणी	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या संत्रा/मोसंबी फळांची काढणी करावी. नविन लागवड केलेल्या व लहान संत्रा/मोसंबी झाडांना काठीने आधार द्यावा. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी संत्रा/मोसंबी फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल
द्राक्ष	एप्रिल छाटणी	द्राक्ष बागेमध्ये एप्रिल छाटणी ही घड निर्मितीसाठी केली जाते. द्राक्ष बागेत एप्रिल छाटणी १५ मे पर्यंत करता येते.
आंबा	फळवाढीची/काढणी	नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या आंबा फळांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
केळी	वाढीची/काढणी	जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे. बागेस सकाळी किंवा संध्याकाळी पाणी द्यावे पाणी देण्यासाठी ठिबक सिंचन पध्दतीचा अवलंब करावा. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या केळीच्या घडांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
भाजीपाला	काढणी/वाढीची	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची, कांदा, टरबूज, खरबूज इत्यादी पिकांची काढणी लवकरात लवकर करावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा (तुषार किंवा ठिबक) वापर करावा. टरबूज व खरबूज पिकात फळमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास कामगंध सापळे वापरावेत. नविन लागवड केलेल्या व लहान वेलवर्गीय झाडांना काठीने आधार द्यावा. सध्याच्या उष्ण वातावरणामुळे मिरची पिकावरील फुल किडीच्या व्यवस्थापनासाठी अॅसिटेमिप्रिड २०% एसपी २ ग्रॅम किंवा सायअॅट्रानिलीप्रोल १०.२६ ओडी १२ मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% एसजी ४ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
फुलशेती	काढणी	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेटेत पाठवावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे.
चारा पीके	साठवणूक	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणी केलेल्या ज्वारीचा कडवा पावसात भिजणार नाही याची दक्षता घ्यावी. कारण पावसात भिजल्याचस त्याअची प्रत खालावून साठवण क्षमता कमी होते व भिजलेला कडवा जनावरे खात नाहीत.
पशुधन व्यवस्थापन	----	कमाल तापमानात होत असलेल्या वाढीमुळे आपल्या पशूंना उन्हामध्ये बांधू नका (निदान तित्र उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्येच बांधणे चांगले). पशूंना शक्यतो थंड/स्वच्छ/मुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशूंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रोजन) होणार नाही. जमल्यास पाण्यामधून क्षार घावेत, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे. अति उष्ण काळांमध्ये जनावरांच्या पाठीवर पोते टाकून ते पाण्याने भिजवून ठेवावे. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता जनावरांना उघड्यावर सोडू किंवा बांधू नये. निवा-याच्याभटिकाणी बांधावे व पावसात भिजणार नाहीत याची काळजी घ्यावीपशुधनास खुले पाणी, तलाव किंवा नदीपासून दूर ठेवावे, ट्रक्टर आणि इतर धातूच्या शेती अवजारांपासून दूर ठेवावे व पशुधनास झाडाखाली जमा होऊ देऊ नये. तसेच पाऊस चालू होण्याच्या वेळी झाडाच्या आडोशाला थांबू नये.
सामुदायिक विज्ञान	-----	स्वस्थ जीवनासाठी आश्रयक बाबी : दररोज संतुलीत आहार घ्या. दिवसभरात ८ ते १० ग्लास पाणी प्या. आहारात साखर आणि मीठाचा वापर कमी करा. तेल आणि मसालेदार पार्थांचा वापर कमी करा. सकाळची न्याहारी करण्यास कधीच टाळाटाळ करू नका. जेवणाच्या वेळा नियमितपणे पाळा.
कृषि अभियांत्रिकी	----	रब्बी पिकांचा कापणी झाल्यानंतर शेतात नांगरणी करून घ्यावी. शेतकऱ्यांनी आपल्या शेतामधील मातीचे माती परिक्षण करून घ्यावे.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

नांदेड जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ०८/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - २६.०४.२०२४

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक २० ते २६ एप्रिल २०२४)							हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक २७ एप्रिल ते ०२ मे २०२४ साठी हवामान अंदाज)				
२०/०४	२१/०४	२२/०४	२३/०४	२४/०४	२५/०४	२६/०४	दिनांक	२७/०४	२८/०४	२९/०४	३०/०४	०१/०५
							पाऊस (मिमी)	०.०	२.०	३.०	२.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से)	४१.०	४१.०	४२.०	४२.०	४३.०
							किमान तापमान (अं.से)	२७.०	२७.०	२८.०	२८.०	२९.०
							स. ढग स्थिती (आकाश)	अंशतः ढगाळ	ढगाळ	अंशतः ढगाळ	स्वच्छ	स्वच्छ
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	४४	४७	५१	५१	४२
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	३७	३६	४०	४०	३२
							वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)	११	११	९	१०	१४
							स. वाऱ्याची दिशा	पश्चिम-नैऋत्य	आग्नेय	पूर्व-आग्नेय	नैऋत्य	पश्चिम-नैऋत्य
							दु. वाऱ्याची दिशा					

हवामान सारांश / चेतावनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार नांदेड जिल्ह्यात पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. नांदेड जिल्ह्यात पुढील पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ४ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. नांदेड जिल्ह्यात पुढील चार दिवसात सकाळी आकाश स्वच्छ ते अंशतः ढगाळ तर दुपारनंतर आकाश ढगाळ राहण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला:

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २६ एप्रिल ते ०२ मे दरम्यान पाऊस सरासरी पेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीएवढे आणि किमान तापमान सरासरी एवढे राहण्याची व ०३ ते ०९ मे दरम्यान पाऊस नाही, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त आणि किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त राहण्याची शक्यता आहे.

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक ०१ ते ०७ मे २०२४ दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश :

जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
उन्हाळी तीळ	बोंड वाढीची	कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे उन्हाळी तीळ पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा वापर करावा.
हळद	काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे	सध्या हळदीची काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे ही कामे सुरु आहेत. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता हळदीची उघड्यावर साठवण करू नये. काढणी केलेल्या मालाची सुरक्षित ठिकाणी (गोदामात) साठवणूक करावी.
संत्रा/मोसंबी	काढणी	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या संत्रा/मोसंबी फळांची काढणी करावी. नविन लागवड केलेल्या व लहान संत्रा/मोसंबी झाडांना काठीने आधार द्यावा. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी संत्रा/मोसंबी फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल
द्राक्ष	एप्रिल छाटणी	द्राक्ष बागेमध्ये आ एप्रिल छाटणी ही घड निमित्तीसाठी केली जाते. द्राक्ष बागेत एप्रिल छाटणी १५ मे पर्यंत करता येते.
आंबा	फळवाढीची/काढणी	नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या आंबा फळांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
केळी	वाढीची/काढणी	जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडाच्या आळ्यात आच्छादन करावे. बागेस सकाळी किंवा संध्याकाळी पाणी द्यावे पाणी देण्यासाठी ठिबक सिंचन पध्दतीचा अवलंब करावा. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या केळीच्या घडांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
भाजीपाला	काढणी/वाढीची	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची, कोदा, टरबूज, खरबूज इत्यादी पिकांची काढणी लवकरात लवकर करावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा (तुषार किंवा ठिबक) वापर करावा. टरबूज व खरबूज पिकात फळभागीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास कामगंध सापळे वापरावेत. नविन लागवड केलेल्या व लहान शेलक्यात थंडा/स्वच्छ/सुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशुंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रोजन) होणार नाही. जमन्यास पाण्यामधून क्षार द्यावेत, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे. अति उष्ण काळामध्ये जनावरांच्या पाठीवर पोते टाकून ते पाण्याने भिजवून ठेवावे. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता जनावरांना उघड्यावर सोडू किंवा बांधू नये. निवा-याच्या ठिकाणी बांधावे व पावसात भिजणार नाहीत याची काळजी घ्यामवी.पशूधनास खुले पाणी, तलाव किंवा नदीपासून दूर ठेवावे, ट्रक्टर आणि इतर धातूच्या शेती अवजारांपासून दूर ठेवावे व पशुधनास झाडाखाली जमा होऊ देऊ नये. तसेच पाऊस चालू होण्याच्यावेळी झाडाच्या आडोशाला थांबू नये.
फुलशेती	काढणी	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेठे पाठवावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे.
चारा पीके	साठवणूक	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणी केलेल्या ज्वारीचा कडबा पावसात भिजणार नाही याची दक्षता घ्यालवी. कारण पावसात भिजल्यास त्याची प्रत खालावून साठवण क्षमता कमी होते व भिजलेला कडबा जनावरे खात नाहीत.
पशुधन व्यवस्थापन	----	कमाल तापमानात होत असलेल्या वाढीमुळे आपल्या पशूंना उन्हामध्ये बांधू नका (निदान तिन उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्ये बांधणे चांगले). पशूंना शक्यतो थंडा/स्वच्छ/सुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशूंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रोजन) होणार नाही. जमन्यास पाण्यामधून क्षार द्यावेत, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे. अति उष्ण काळामध्ये जनावरांच्या पाठीवर पोते टाकून ते पाण्याने भिजवून ठेवावे. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता जनावरांना उघड्यावर सोडू किंवा बांधू नये. निवा-याच्या ठिकाणी बांधावे व पावसात भिजणार नाहीत याची काळजी घ्यामवी.पशूधनास खुले पाणी, तलाव किंवा नदीपासून दूर ठेवावे, ट्रक्टर आणि इतर धातूच्या शेती अवजारांपासून दूर ठेवावे व पशुधनास झाडाखाली जमा होऊ देऊ नये. तसेच पाऊस चालू होण्याच्यावेळी झाडाच्या आडोशाला थांबू नये.
सामुदायिक विज्ञान	----	स्वस्थ जीवनासाठी आशुयक बाबी : दररोज संतुलित आहार घ्या. दिवसभरात ८ ते १० ग्लास पाणी प्या. आहारात साखर आणि मीठाचा वापर कमी करा. तेल आणि मसालेदार पार्थकांचा वापर कमी करा. सकाळची न्याहरी करण्यास कधीच टाळाटाळ करू नका. जेवणाच्या वेळा नियमितपणे पाळा.
कृषि अभियांत्रिकी	----	रब्बी पिकांचा कापणी झाल्यानंतर शेतात नांगरणी करून घ्यावी. शेतकऱ्यांनी आपल्या शेतामधील मातीचे माती परिक्षण करून घ्यावे.

सदर कृषि हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषि मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

धाराशिव जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ०८/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - २६.०४.२०२४

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक २० ते २६ एप्रिल २०२४)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक २७ एप्रिल ते ०२ मे २०२४ साठी हवामान अंदाज)				
२०/०४	२१/०४	२२/०४	२३/०४	२४/०४	२५/०४	२६/०४	दिनांक		२७/०४	२८/०४	२९/०४	३०/०४	०१/०५
							पाऊस (मिमी)		१.०	२.०	९.०	३.०	०.०
							कमाल तापमान (अं.से)		४१.०	४२.०	४२.०	४३.०	४२.०
							किमान तापमान (अं.से)		२५.०	२६.०	२७.०	२७.०	२८.०
							स.	ढग स्थिती (आकाश)	स्वच्छ	अंशतः ढगाळ	ढगाळ	अंशतः ढगाळ	स्वच्छ
						दु.							
							सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		६६	५५	५५	६८	५८
							दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		२६	२४	२६	२८	२०
							वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)		१५	१५	१४	१३	१३
							स.	वाऱ्याची दिशा	दक्षिण	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-ईशान्य	पूर्व-आग्नेय	वायव्य
						दु.							

हवामान सारांश / चेतवनी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार धाराशिव जिल्ह्यात पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. दिनांक २७ एप्रिल रोजी धाराशिव जिल्ह्यात तूरळक ठिकाणी वादळी वारा, मेघगर्जन, विजांचा कडकडाट, वाऱ्याचा वेग अधिक (ताशी ३० ते ४० कि.मी.) राहून हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. धाराशिव जिल्ह्यात पुढील पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ४ अंसे. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. धाराशिव जिल्ह्यात पुढील चार दिवसात सकाळी आकाश स्वच्छ ते अंशतः ढगाळ तर दुपारनंतर आकाश ढगाळ राहण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला:

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २६ एप्रिल ते ०२ मे दरम्यान पाऊस सरासरी पेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीएवढे आणि किमान तापमान सरासरी एवढे राहण्याची व ०३ ते ०९ मे दरम्यान पाऊस नाही, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त आणि किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त राहण्याची शक्यता आहे.

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक ०१ ते ०७ मे २०२४ दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश :

जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
उन्हाळी तीळ	बोंड वाढीची	कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे उन्हाळी तीळ पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा वापर करावा.
हळद	काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे	सध्या हळदीची काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे ही कामे सुरु आहेत. पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता हळदीची उघड्यावर साठवण करू नये. काढणी केलेल्या मालाची सुरक्षित ठिकाणी (गोदामात) साठवणूक करावी.
संत्रा/मोसंबी	काढणी	पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या संत्रा/मोसंबी फळांची काढणी करावी. नविन लागवड केलेल्या व लहान संत्रा/मोसंबी झाडांना काठीने आधार द्यावा. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी संत्रा/मोसंबी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल
द्राक्ष	एप्रिल छाटणी	द्राक्ष बागेमध्ये आ एप्रिल छाटणी ही घड निर्मितीसाठी केली जाते. द्राक्ष बागेत एप्रिल छाटणी १५ मे पर्यंत करता येते.
आंबा	फळवाढीची/काढणी	नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या आंबा फळांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
केळी	वाढीची/काढणी	जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. बागेस सकाळी किंवा संध्याकाळी पाणी द्यावे पाणी देण्यासाठी ठिबक सिंचन पध्दतीचा अवलंब करावा. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या केळीच्या घडांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
भाजीपाला	काढणी/वाढीची	पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची, कांदा, टरबूज, खरबूज इत्यादी पिकांची काढणी लवकरात लवकर करावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा (तूषार किंवा ठिबक) वापर करावा. टरबूज व खरबूज पिकात फळमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास कामगंध सापळे वापरावेत. नविन लागवड केलेल्या व लहान वेलवर्गीय झाडांना काठीने आधार द्यावा. सध्याच्या उष्ण वातावरणामुळे मिरची पिकावरील फुल किडीच्या व्यवस्थापनासाठी अॅसिटामिप्रिड २०% एसपी २ ग्रॅम किंवा सायअॅट्रानिलीप्रोल १०.२६ ओडी १२ मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% एसजी ४ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
फुलशेती	काढणी	पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेठेत पाठवावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे.
चारा पीके	साठवणूक	पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणी केलेल्या ज्वारीचा कडबा पावसात भिजणार नाही याची दक्षता घ्याली. कारण पावसात भिजल्यास त्याची प्रत खालावून साठवण क्षमता कमी होते व भिजलेला कडबा जनावरे खात नाहीत.
पशुधन व्यवस्थापन	---	कमाल तापमानात होत असलेल्या वाढीमुळे आपल्या पशूंना उन्हामध्ये बांधू नका (निदान तंत्र उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्येच बांधणे चांगले). पशूंना शक्यतो थंड/स्वच्छ/मुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशूंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रोजन) होणार नाही. जमल्यास पाण्यामधून क्षार द्यावेत, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे. अति उष्ण काळामध्ये जनावरांच्या पाठीवर पोते टाकून ते पाण्याने भिजवून ठेवावे. पुढील चार दिवस तूरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता जनावरांना उघड्यावर सोडू किंवा बांधू नये. निवा-याच्या ठिकाणी बांधावे व पावसात भिजणार नाहीत याची काळजी घ्यामवी.पशूधनास खुले पाणी, तलाव किंवा नदीपासून दूर ठेवावे, ट्रॅक्टर आणि इतर धातूच्या शेती अवजारांपासून दूर ठेवावे व पशुधनास झाडाखाली जमा होऊ देऊ नये. तसेच पाऊस चालू होण्याच्यावेळी झाडाच्या आडोशाला थांबू नये.
सामुदायिक विज्ञान	----	स्वस्थ जीवनासाठी आश्रयक बाबी : दररोज संतुलित आहार घ्या. दिवसभरात ८ ते १० ग्लास पाणी प्या. आहारात साखर आणि मीठाचा वापर कमी करा. तेल आणि मसालेदार पार्थांचा वापर कमी करा. सकाळची न्याहरी करण्यास कधीच टाळाटाळ करू नका. जेवणाच्या वेळा नियमितपणे पाळा.
कृषि अभियांत्रिकी	----	रब्बी पिकांचा कापणी झाल्यानंतर शेतात नांगरणी करून घ्यावी. शेतकऱ्यांनी आपल्या शेतामधील मातीचे माती परिक्षण करून घ्यावे.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा
अखिल भारतीय समन्वयित कृषि हवामानशास्त्र संशोधन प्रकल्प
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी - ४३१ ४०२
ईमेल - amfuparbhani@gmail.com

परभणी जिल्हा कृषि हवामान सल्ला पत्रक क्रमांक - ०८/२०२४ - २०२५ शुक्रवार, दिनांक - २६.०४.२०२४

मागील आठवड्यातील हवामानस्थिती (दिनांक २० ते २६ एप्रिल २०२४)							हवामान घटक		हवामान अंदाज (दिनांक २७ एप्रिल ते ०१ मे २०२४ साठी हवामान अंदाज)				
२०/०४	२१/०४	२२/०४	२३/०४	२४/०४	२५/०४	२६/०४	दिनांक		२७/०४	२८/०४	२९/०४	३०/०४	०१/०५
०.०	०.०	०.०	०.०	१५.५	०.६	०.०	पाऊस (मिमी)		१.०	३.०	४.०	०.०	०.०
३९.०	३९.७	३९.७	३८.२	३७.५	४०.०		कमाल तापमान (अं.से)		४१.०	४१.०	४२.०	४२.०	४२.०
२५.०	२१.३	२३.८	२२.६	२१.७	२३.६	२७.४	किमान तापमान (अं.से)		२६.०	२७.०	२७.०	२८.०	२८.०
स्वच्छ	स्वच्छ	स्वच्छ	अंशतः ढगाळ	ढगाळ	पूर्णतः ढगाळ	स्वच्छ	स.	दग स्थिती (आकाश)	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	स्वच्छ	स्वच्छ
ढगाळ	ढगाळ	ढगाळ	स्वच्छ	ढगाळ	अंशतः ढगाळ	दु.	अंशतः ढगाळ		अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	स्वच्छ	स्वच्छ	
५४	६८	५६	६६	८०	६२	४४	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		४२	४४	४९	४३	३२
२५	२२	२३	२५	३०	१५		दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		२९	२९	३२	३०	२६
३.८	५.३	२.८	५.३	६.३	५.१	३.७	वाऱ्याचा वेग (किमी /तास)		१४	१२	११	१०	१३
उत्तर	शांत	पश्चिम- वायव्य	पूर्व- ईशान्य	शांत	उत्तर	शांत	स.	वाऱ्याची दिशा	पूर्व-आग्नेय	पूर्व- ईशान्य	पूर्व	दक्षिण- नैऋत्य	पश्चिम- नैऋत्य
उत्तर- वायव्य	पूर्व- ईशान्य	उत्तर- वायव्य	पूर्व- आग्नेय	उत्तर- ईशान्य	पूर्व- आग्नेय	दु.	पूर्व-आग्नेय		पूर्व- ईशान्य	पूर्व	दक्षिण- नैऋत्य	पश्चिम- नैऋत्य	
पाऊस (मिमी) मागील आठवड्यातील				१६.१			पाऊस (मिमी) ०१/०१/२०२४ पासून आजपर्यंत			५५.७			
										पाऊस (मिमी) ०१/०६/२०२३ पासून आजपर्यंत			
										७०६.३			

हवामान सारांश / चेतवणी :

प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई येथून प्राप्त झालेल्या अंदाजानुसार परभणी जिल्ह्यात पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची शक्यता आहे. परभणी जिल्ह्यात पुढील पाच दिवसात कमाल तापमानात हळूहळू २ ते ४ अं.से. ने वाढ होण्याची शक्यता आहे. परभणी जिल्ह्यात पुढील चार दिवसात सकाळी आकाश स्वच्छ ते अंशतः ढगाळ तर दुपारनंतर आकाश ढगाळ राहण्याची शक्यता आहे.

सामान्य सल्ला:

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक २६ एप्रिल ते ०२ मे दरम्यान पाऊस सरासरी पेक्षा जास्त, कमाल तापमान सरासरीएवढे आणि किमान तापमान सरासरी एवढे राहण्याची व ०३ ते ०९ मे दरम्यान पाऊस नाही, कमाल तापमान सरासरीएवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त आणि किमान तापमान सरासरी एवढे ते सरासरीपेक्षा जास्त राहण्याची शक्यता आहे.

विस्तारीत अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मराठवाड्यात दिनांक ०१ ते ०७ मे २०२४ दरम्यान पाऊस, कमाल तापमान व किमान तापमान सरासरीपेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.

संदेश :

जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे.

पिकांचे नाव	अवस्था	कृषी हवामान सल्ला
उन्हाळी तीळ	बोंड वाढीची	कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे उन्हाळी तीळ पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा वापर करावा.
हळद	काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे	सध्या हळदीची काढणी, हळद उकडणे, वाळवणे, पॉलिश करणे ही कामे सुरु आहेत. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता हळदीची उधड्यावर साठवण करू नये. काढणी केलेल्या मालाची सुरक्षित ठिकाणी (गोदामात) साठवणूक करावी.
संत्रा/ मोसंबी	काढणी	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या संत्रा/मोसंबी फळांची काढणी करावी. नविन लागवड केलेल्या व लहान संत्रा/मोसंबी झाडांना काठीने आधार द्यावा. जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी संत्रा/मोसंबी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल.
द्राक्ष	एप्रिल छाटणी	द्राक्ष बागेमध्ये आ एप्रिल छाटणी ही घड निर्मितीसाठी केली जाते. द्राक्ष बागेत एप्रिल छाटणी १५ मे पर्यंत करता येते.
आंबा	फळवाढीची/ काढणी	नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी आंबा फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या आंबा फळांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
केळी	वाढीची/ काढणी	जमिनीतील ओलावा टिकून राहण्यासाठी व जमिनीचे तापमान संतुलित राहण्यासाठी केळी फळझाडाच्या आळयात आच्छादन करावे. बागेस सकाळी किंवा संध्याकाळी पाणी द्यावे पाणी देण्यासाठी ठिबक सिंचन पध्दतीचा अवलंब करावा. नविन लागवड केलेल्या फळबागेमध्ये रोपांना शेडनेटच्या साहाय्याने सावली करावी जेणेकरून लहान रोपांचे प्रखर उन्हापासून संरक्षण होईल. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या केळीच्या घडांची काढणी लवकरात लवकर करून घ्यावी.
भाजीपाला	काढणी /वाढीची	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या भाजीपाला पिकांची, कांदा, टरबूज, खरबूज इत्यादी पिकांची काढणी लवकरात लवकर करावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे. पाणी शक्यतो सकाळी किंवा संध्याकाळी द्यावे. पाणी देण्यासाठी सूक्ष्म सिंचन पध्दतीचा (तूषार किंवा ठिबक) वापर करावा. टरबूज व खरबूज पिकात फळमाशीचा प्रादुर्भाव दिसून येत असल्यास कामगंध सापळे वापरावेत. नविन लागवड केलेल्या व लहान वेलवर्गीय झाडांना काठीने आधार द्यावा. सध्याच्या उष्ण वातावरणामुळे मिरची पिकावरील फुल किडीच्या व्यवस्थापनासाठी अॅसिटामेप्रिड २०% एसपी २ ग्रॅम किंवा सायअॅट्रानिलीप्रॉल १०.२६ ओडी १२ मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५% एसजी ४ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
फुलशेती	काढणी	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणीस तयार असलेल्या फुलांची काढणी करून बाजार पेटेठ पाठवावी. कमाल तापमानात झालेल्या वाढीमुळे भाजीपाला पिकास आवश्यकतेनुसार व जमिनीतील ओलाव्यानुसार पाणी द्यावे.
चारा पीके	साठवणूक	पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता काढणी केलेल्या ज्वारीची कडबा पावसात भिजणार नाही याची दक्षता घ्यालवी. कारण पावसात भिजल्यास त्याची प्रत खालावून साठवण क्षमता कमी होते व भिजलेला कडबा जनावरे खात नाहीत.
पशूधन व्यवस्थापन	---	कमाल तापमानात होत असलेल्या वाढीमुळे आपल्या पशूंना उन्हामध्ये बांधू नका (निदान तिन उन्हाच्या कालावधीमध्ये त्यांना झाडाखाली/सावलीमध्ये किंवा शेड/गोठ्यामध्ये बांधणे चांगले). पशूंना शक्यतो थंड/स्वच्छ/मुबलक पाणी दोन-तिन वेळेस पाजावे. पाण्यामुळे पशूंच्या शरीरातील पाण्याचे प्रमाण कमी (डीहायड्रोजन) होणार नाही. जमल्यास पाण्यामधून क्षार द्यावेत, ५ लिटर पाण्यामध्ये चिमूटभर गुळ (२५ ग्रॅम), थोडे मिठ (५ -१० ग्रॅम) आणि ५ ग्रॅम क्षार मिश्रण दिल्यास उत्तम, मात्र नजीकच्या पशुवैद्यकाचा सल्ला घेऊनच व्यवस्थापन करावे. अति उष्ण काळामध्ये जनावरांच्या पाठीवर पोते टाकून ते पाण्याने भिजवून ठेवावे. पुढील चार दिवस तुरळक ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाचा अंदाज लक्षात घेता जनावरांना उधड्यावर सोडू किंवा बांधू नये. निवा-याच्या ठिकाणी बांधावे व पावसात भिजणार नाहीत याची काळजी घ्यावी. पशूधनास खुले पाणी, तलाव किंवा नदीपासून दूर ठेवावे, ट्रक्टर आणि इतर धातूच्या शेती अवजारांपासून दूर ठेवावे व पशूधनास झाडाखाली जमा होऊ देऊ नये. तसेच पाऊस चालू होण्या च्यावेळी झाडाच्याप आडोशाला थांबू नये.
सामुदायिक विज्ञान	---	स्वस्थ जीवनासाठी आश्रयक बाबी : दररोज संतुलित आहार घ्या. दिवसभरात ८ ते १० ग्लास पाणी प्या. आहारात साखर आणि मोठाचा वापर कमी करा. तेल आणि मसालेदार पार्थांचा वापर कमी करा. सकाळची न्याहारी करण्यास कधीच टाळाटाळ करू नका. जेवणाच्या वेळा नियमितपणे पाळा.
कृषि अभियांत्रिकी	---	रब्बी पिकांचे कापणी झाल्यानंतर शेतात नांगरणी करून घ्यावी. शेतकऱ्यांनी आपल्या शेतामधील मातीचे माती परिक्षण करून घ्यावे.

सदर कृषी हवामान सल्ला पत्रिका वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी येथील ग्रामीण कृषी मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली.

मुख्य प्रकल्प समन्वयक
ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी